

Aagaard under Besættelsen
- bidrag til landsbyens historie 1940 - 45

Richard Andersen: En københavner i Østjylland

Modstandsbevægelsen - Aagaard-gruppen

Jens Kristian Jensen: Befriet før henrettelse

Fotos om Aagaard-gruppen

Mindsten for våbenedkastningerne

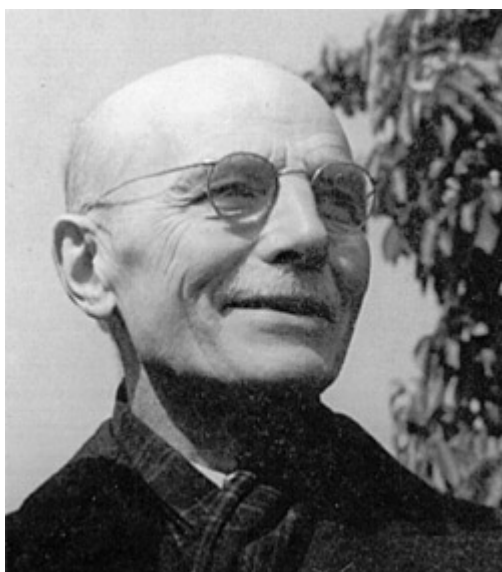
Liv Jensen: Digt "Aagaardgruppen"

Pilot Jack D. Hodges, USA

Richard Andersen: En københavner i Østjylland	1
Jens Kristian Jensen: Befriet før henrettelse..	9
Mindsten for våbenedkastningerne	18
Liv Jensen: Aagaardgruppen	21
Pilot Jack D. Hodges, USA	22

Richard Andersen: En københavner i Østjylland

Kronik fra Vejle Amts Folkeblad, 22. august 1978

Ole Svendsen alias Isidor Trier

Da jødeforfølgelserne satte ind i Danmark 1. oktober 1943 kom som bekendt flertallet af de danske jøder til Sverige. Men nogle gemte sig her i landet. Højskolelærer Richard Andersen, Askov, der dengang var frimenighedspræst i Aagaard, fortæller her om en jødisk overretssagfører med kontor i det indre København, som i 19 måneder boede i præstegården og der fandt en hel ny tilværelsesform.

Den 29. august 1943 arresterede tyskerne en række danske kulturpersonligheder. Mellem dem var magister Emil Frederiksen, kendt for fine analyser af dansk digtning. Han var rystet over at blive arresteret, og udsat for den usikkerhed, som altid var forbundet med at være fange hos tyskerne.

Da han blev fri, måtte han en tid væk fra København og ud til et fredeligt sted, hvor nerverne kunne falde til ro. Han kom i tanke om landsbyen Aagaard mellem Kolding og Vejle. Her havde han nogle gange holdt foredrag ved frimenighedens efterårsmøde - første gang i 1940, da han fortalte så spændende om H. C. Andersen, så det blev samtaleemne på egnen længe efter. Der blev knyttet en nær kontakt mellem frimenigheden og den lærde magister, som tilmed var katolik. Emil Frederiksen kom til flere efterårsmøder, skulle også have været der i 1943, men det blev aflyst, da flere af de bestilte talere var blevet arresteret.

Nu ringede Emil Frederiksen så op en dag og fortalte, at han var kommet fri, men trængte til rekreation; om han kunne komme et par dage til den fredelige østjyske landsbypræstegård. Han kom, og vi havde det hyggeligt. En aften foreslog jeg, at vi skulle gå en tur op på møllen, som var et gæstfrit sted. "Det går ikke, der er spærretid", næsten råbte Emil Frederiksen. Skrækken for tyskerne sad ham i kroppen. "Nå ja, det med spærretid tager vi ikke så alvorligt herude på landet", svarede jeg, og vi slentrede så op gennem Aagaards hyggelige hovedgade. Der kom et par cyklister. Emil Frederiksen gemte sig inde bag nogle buske. Det måtte jo være en vagtpatrulje. Jeg beroligede ham med, at det såmænd kun var folk, der skulle ud til aftenkaffe. Han rejste hjem.

En måned efter ringede han op og fortalte om jødeforfølgelserne. Hans svigerfar var fuldblods jøde. Emil Frederiksen og hans kone, malerinden Karen Trier Frederiksen, boede i et hus med ham ude i Gentofte. Gennem folk fra den jødiske menighed var der kommet praj om, hvad der stod for. Nu gjaldt det for jøder om at komme væk. Rejserne til Sverige begyndte men i starten var de noget risikable. Emil Frederiksens svigerfar ville hellere gemmes et sted i Danmark. Sagen blev drøftet ved et familieråd, og da kom magisteren i tanke om, at der var så fredeligt i Østjylland. Det var, som om man der ikke havde bemærket, at tyskerne var i landet. Mon ikke en præstegård nær Kolding ville være det ideelle gemmested.

Så kom telefonopringningen, og vi svarede naturligvis, at svigerfaderen, som vi aldrig før havde set, skulle være velkommen, og dagen efter tog jeg imod ham ved rutebilen, og vi vandrede op ad kirkestien. Københavneren fik et lille chok ved at komme ind i den idylliske præstegård. Der sad et par piger, hvis udseende klart fortalte, at de var racefæller, og deres sprog røbede meget tydeligt, at de var af tysk afstamning. De hørte til en lille koloni af unge jøder, som var kommet til egnen omkring Ødsted og Jerlev. De havde fået lov

at udvandre fra Tyskland mod at opgive tysk statsborgerskab. De skulle videre til Palæstina, som man dengang sagde, men først skulle de lære at arbejde ved landbruget, og om aftenen mødtes de for at lære hebræisk.

De var Berlinerbørn og havde vist ikke spekuleret meget over, at de var jøder, men nu var hele deres slægt udslettet. Overretssagføreren fik et lille chok ved at møde racefæller her, men fik at vide, at de meget snart skulle til Sverige. Han fik endnu engang tilbuddet om at komme med, men han var helt bestemt på at ville blive. Så blev han i Aagaard til krigen sluttede.

Han var et familiemenneske og længtes meget hjem. Tit spurgte han, hvor længe vi troede, krigen ville vare. Vi bestyrkede ham i troen på, at det kun kunne tage nogle måneder. Nu måtte vi så finde en daglig omgangsrytme. Hjemmefra havde han allerede fået dæknævnet Ole Svendsen. Han havde falske papirer og det nye navn syet ind i alt tøj. Blev han spurgt, hvem han var - og det blev han ofte - havde han en fuldstændig forklaring parat. Han var sagførerfuldmægtig i Roskilde, men havde længe været syg og trængte stærkt til rekreation på landet og så noget om, at han meget langt ude var i familie med os.

Efter to dages ophold kendte alle i landsbyen ham. Det kom sig af, at han hilste ærbødigt på alle han mødte. Ved familierådet hjemme inden afrejsen havde han af Emil Frederiksen fået oplysninger om landsbyfolks manerer. Han havde fået at vide, at man ikke hastigt gik forbi hinanden som i de store byer, men at man hilste på hinanden. Ole Svendsen ville falde ind i landsbymønstret - og hver gang han mødte et menneske på vejen, tog han sin særprægede kasket af, bukkede dybt og sagde goddag. Det vakte naturligvis opmærksomhed, og vi blev uafsladeligt spurgt, hvem den fornemme Herre var, som boede oppe hos os.

Vi troede dengang i slutningen af 1943, at krigen snart ville

være endt. Vi gik stærkt op i den engelske radios meldinger om sejre og troede aldeles ikke på den tyske værnemagts beretninger. Ole Svendsen var overbevist om, at han nok skulle være hjemme hos familien inden jul, men det blev der intet af. Han sendte lange breve - via dækadresse - til sine døtre. Julen var også for ham den store familiefest, og det var svært for ham, da det blev helt klart, at han ikke kom hjem til jul, men måtte fejre den i Aagaard. Så gav han sig i gang med juleforberedelser, og dem brugte han megen tid på. Han lavede f.eks. julepynt.

På den tid regnede det sommetider ned over egnens marker med sølvpapirstrimler. De blev kastet ned af engelske flyvere for at forstyrre de tyske radaranlæg. Når vi om aftenen hørte stærk overflyvning med kurs mod Kiel, vidste vi, at der næste morgen ville ligge sølvpapirstrimler ud over egnen. Ole Svendsen fik travlt med at samle dem ind, og han lavede af dem en herlig Jakobsstige til juletræet. Vi har den endnu, og den får os hvert år til at mindes onkel Oles store juleforberedelser.

Juleaften 1943 drillede vi onkel Ole ved at snakke om, hvordan vi skulle holde jul næste år. Det gyste lidt i ham, men han var sikker på, at han ville være hjemme længe inden da, og det var vi andre også. Men han var hos os også juleaften 1944.

Da var krigssituationen skærpet. Danmark var uden regering og uden politi. Og vi havde fået tysk indkvartering i Aagaard. Sommetider havde vi en officer med oppasser, sommetider nogle ældre værnemagtssoldater. Vi havde naturligvis intet med dem at gøre, men de boede i huset, og der var praktiske problemer, som vi måtte drøfte. Mærkeligt nok rørte det ikke onkel Ole at bo under tag med tysk militær. Han følte sig helt tryk.

Engang kom jeg i en kort diskussion med en meget nazistisk officer, som ikke kunne fatte den kulde, som værnemagten mødte i Danmark. Jeg nævnte bl.a. jødeforfølgelserne. Officeren

begyndte på et af de sædvanlige foredrag om jødernes skændige forbrydelser. Ole Svendsen sad i stuen og lyttede intenst - og morede sig i sit stille sind over, at en nazistisk officer sad og holdt et sådant foredrag med en jøde som tilhører.

Ole Svendsen hørte til det mosaiske trossamfund i København, men kom vist sjældent i synagogen. Han skelnede ikke så meget mellem jødedom og kristendom. Hver søndag var han med til gudstjeneste i vor lille kirke oppe på bakken. Hans hørelse var ikke så god, men han forberedte sig til gudstjenesten ved i forvejen at læse mit manuskript igennem.

Helt tilfreds med mine prædikener var han nu ikke altid. Han mente, jeg godt kunne tale lidt mere om de gode dyder, som mennesker skulle lægge vægt på. Hvor mærkeligt det end lyder, blev han efterhånden min hjælpepræst.

Det var et lille præsteembede i Aagaard, og vi kunne ikke leve af den beskedne løn. Den måtte suppleres med indtægter fra foredrag, og der var under krigen stor efterspørgsel efter talere. Jeg var stadig på farten, sommetider borte fra søndag eftermiddag til lørdag middag. Men jeg havde en opgave hjemme, jeg var ked af at forsømme. Til menigheden hørte malerinden Elise Konstantin-Hansen. Hun var op i 80'erne, men uhyre åndsfrisk. Kun synet var det galt med. Hun var blind. Derfor var det blevet til, at jeg hver eftermiddag gik ned til hende og læste højt en times tid, og vi fik en god snak om det læste. Det var spændende timer, hvor vi kom masser af gode bøger igennem. Det huede ikke Elise at høre, at jeg skulle være væk i flere dage, men så sagde onkel Ole: jeg kan da gå ned og læse, og det gjorde han.

Han var et pligtmenneske og kom på klokkeslæt hver dag, og efterhånden gik han også ned og læste også på de dage, hvor jeg kom. Elise havde absolut ikke noget imod to gange oplæsning. Siden begyndte onkel Ole også at gå ud på de gamles hjem og læste for de ældre mennesker, han havde lært

at kende der.

Opholdet i præstegården kom til at strække sig over 19 måneder. Det er lang tid at have et fremmed menneske boende, men det gik fint, fordi han var så hensynsfuldt et menneske. Faktisk havde han travlt. Hans dag var nøje inddelt. Han gik lange ture og sludrede undervejs med mange mennesker. Han brugte lang tid på brevskrivning, og han læste meget. Hver aften kl. 21 mødtes vi til aftenkaffe.

Han fortalte tit om, at han i Gentofte havde gode venner, som han fast spillede l'hombre med. De l'hombreaftener stod i en særlig glans for ham. Der var folk i Aagaard, som elskede det spil, og dem indbød vi så til kortaftener. Jeg skulle også være med. Men l'hombre er et svært spil, og jeg havde ikke anlæg for kortspil, men gjorde hæderlige anstrengelser. Jeg købte en bog med en stor tavle over kortenes skiftende værdier ved de forskellige meldinger, men lært det fik jeg ikke.

Ole Svendsen fik derimod lært mange mennesker at kende. Når vi blev inviteret ud til selskabelighed, hed det altid: Tag Ole Svendsen med. Snart kendte han alle folk i landsbyen og ude på gårdene - og han nød at blive optaget i en større sammenhæng. Det spillede en betydelig rolle, at han nu ikke havde nogen titel eller kendt familie. Han var kun Ole Svendsen, og man viste ham ikke større høflighed end man viste alle andre. Der var ligefrem noget oplivende for ham i kun at være et menneske mellem mennesker.

Jeg skulle have en ny bogreol. Vor tømrer var ved at sætte den op, men manglede et bræt. Han sagde: "Kan ham den gamle der ikke gå hjem og hente det?" Onkel Ole godtede sig over at være ham den gamle, der blev sendt af sted efter et bræt. Det havde man ikke budt overretssagføreren i København.

Det gik mod krigens afslutning. Den sidste uge var bevæget nok i vor lille landsby med arrestationer, folk der gik under jorden, røverier. Onkel Ole blev ved at føle sig tryk. Han røbede ikke, at

han var underjordisk, selvom adskillige nok efterhånden havde en mistanke. Han kunne strække sig til at sige: "Jeg synes, det går bedre med mit helbred. Måske vil jeg snart kunne rejse hjem". Men ikke mere. Så kom den 4. maj.

Det var Elise Konstantin-Hansens fødselsdag. Vi, der stod hende nær, var samlet om aftenen til fødselsdagskaffe og under den hørte vi meldingen om kapitulationen, og jublen blev stor. Elise fandt en flaske vin frem, og vi skålede. Da rejste onkel Ole sig og sagde højtideligt: "Nu kan jeg fortælle sandheden. Jeg hedder ikke Ole Svendsen, men Isidor Trier". Så kom det stilfærdigt fra Elise: "Det har jeg vidst længe".

Onkel Ole blev overrasket og fik forklaringen. Elise sagde: "Jo, jeg sad en dag sidste år i min stol og slumrede. Det bankede på døren, og jeg råbte lidt hvast: "Hvem er det? Det er Trier blev der svaret, men med en hastig og stammende rettelse: "Nej, nej, det er Ole Svendsen". Den eftermiddag løstes en gåde for Elise, men hun kunne holde mund. Det blev en uforglemmelig fødselsdagsaften hin 4. maj. Onkel Ole kunne nu frit fortælle sin historie og fortælle om sin familie.

Få dage efter indbød han til et afskedsgilde i præstegården. I vor havestue var dækket op med fint smørrebrød, og der var så mange mennesker, som stuerne kunne rumme. Ole Svendsen havde vundet sig mange venner gennem de mærkelige 19 måneder.

Så er der kun at føje til, at onkel Ole levede 10 år efter sin og Danmarks befrielse. Hver sommer vendte han tilbage til Aagaard, og sjældent har han vist befundet sig så godt, som når han kom ind til en kop formiddagskaffe på en lille gård nær Kirkebakken og sad der i køkkenet og sludrede med de jævne mennesker, som var blevet hans venner og sludrede om livet i den landsby, han blev så fortrolig med.

Jens Kristian Jensen: Befriet før henrettelse

Interview med Jens Kristian Jensen, Aagaard

Skrevet af journalist Lene Brøndum

Trykt i Veje Amts Folkeblad 27. januar 2001

Jens Kristian Jensen blev under Anden Verdenskrig dømt til døden af en tysk Gestapochef. I to timer stod han med en geværkolbe i nakken og ventede på at dø. Et usædvanligt held reddede ham fra døden. Og i dag kan han se tilbage på tiden under den tyske besættelse med en blanding af stolthed og afsky. For Jens Kristian Jensen var med i modstandsbevægelsen, der blandt andet var meget aktiv i hans fødeby Ågård. Fra sit hus i Ågård ledede han en gruppe på 18 modstandsmænd, og deres arbejde gjorde det blandt andet muligt for andre modstandsfolk i hele Syd- og Sønderjylland at lave sabotage. Allerede da vi den 9. april hørte i radioen, at de tyske tropper havde besat Danmark, var vi nogle stykker, der knyttede hænderne i bukselommerne. Og snart begyndte vi at organisere os, fortæller Jens Kristian Jensen, der i dag er 80 år.

Tid for sammenhold

I løbet af kort tid blev det sådan, at Jens Kristian Jensens hus blev et slags hovedkvarter for modstandsbevægelsen i området. Og det skete ofte, at nogle af de højtstående modstandsfolk fra København boede hos ham, mens de forsøgte at kortlægge tyskernes baser i det jyske. Men hans hus var ikke bare et indkvarteringssted. Det fungerede også som base for fremstillingen og distributionen af illegale blade og falske legitimationspapirer. Vi sørgede for at trykke materialet og sende det rundt til de mennesker, der skulle have det, fortæller Jens Kristian. De falske id-papirer blev ikke lavet i huset.

Den produktion foregik hos den lokale præst, Richard Andersen. Præsten var meget aktiv. Han sad med det her lille børnespil, posthuset. Det brugte han til at stemple de falske papirer med. Så fik jeg dem, så jeg kunne sørge for, at de kom frem til de personer, der havde brug for dem, fortæller Jens Kristian.

Illegale blade på cyklerne

De illegale blade kørte Jens Kristian og andre af de lokale modstandsfolk rundt med på cykler - godt skjult i tasker. Vi puttede dem i postkasser i hele området. Og vi grinte såmænd lidt ved tanken om alle de breve - fyldt med illegalt materiale, der skulle stemples på postkontorerne, siger han.

Jamen var du aldrig bange for at blive taget? Jens Kristian trækker lidt på smilebåndet. Selvfølgelig var jeg bange. Vi vidste, at tyskerne ville skyde os på stedet, hvis de fandt ud af, hvad vi gik og lavede. Men sådan var det bare. Vi kunne ikke lade være. Nogen måtte jo gøre noget, siger han så og understreger, at han var meget forsigtig med at vælge de mennesker, han omgik sig med. I starten vidste man jo ikke, hvem der var ven, og hvem der var fjende. Men det finder man ud af med tiden, fortæller han.

Sprængstof og våben

Jens Kristian havde en gruppe på 18 mand under sig. Og ud over at beskæftige sig med illegale blade og papirer, udførte gruppen også andre, om muligt langt farligere ting. I løbet af besættelsen blev det sådan, at vi modtog kasser med våben og sprængstoffer fra London. De blev kastet ned over området fra store Lancaster-fly. Det var så vores opgave at samle containerne og få dem gemt af vejen, inden tyskerne fik øje på dem, fortæller han. Jens Kristian kan tydeligt huske den første gang, gruppen skulle tage imod våben fra London. Om dengang Jens Kristian

stod med et tysk geværløb i nakken
En måned forinden havde han sendt koordinaterne for det bedst egnede nedkastningssted til London. Og han og gruppen havde fået at vide, at de skulle vente på en besked til "Yrsa". "Yrsa" blev vores kodenavn. Vi sad hver aften og lyttede til radioen og ventede på, at vores kodeord skulle blive nævnt. Og en aften kom beskeden fra London. En hilsen til "Yrsa", fortæller han. Under påskud af at skulle spille kort, fik vi kaldt folk sammen. Og så gik vi ud til mødestedet i skoven. Midt på natten hørte de et fly. Som aftalt stillede gruppen op i en formation med lygter, og de skulle lige til at blinke med lysene, da Jens Kristian med et brøl råbte, at alle skulle få lygterne væk i et fart. Jamen jeg kunne høre, at det var det forkerte fly. Det var et tysk fly, siger han og forklarer, at der var forskel på de tyske og de engelske flys motorer. Da det tyske fly var væk, gik der ikke lang tid før den engelske Lancaster dukkede op på himlen, og smed 18 containere med våben. Og så fik gruppen travlt. Inden dag gry skulle de samle kasserne, grave dem ned og nå hjem i seng, så ingen fik mistanke om deres arbejde. Når gruppen havde samlet kasserne med våben og sprængstoffer, var arbejdet dog langt fra færdigt. Kasserne skulle pakkes om, så de ikke fremstod så mistænkelige. Fra en tømrer i Vejle fik de trækasser til våbnene. Når de var pakket om, skulle de sendes rundt i området, så andre modstandsfolk kunne få gavn af dem.

Forbandet tid

Selvom Jens Kristian har mange gode minder fra tiden under besættelsen, er der dog også ting fra hans tid som modstandsmand, som han ikke tænker tilbage på med glæde. Ind i mellem blev der likvideret danske stikkere, og enkelte af dem var faktisk uskyldige. Det er ikke rart at tænke på, siger han stille. I en periode havde Jens Christian en af

modstandsbevægelsens likvideringsfolk boende. Hans kaldenavn var Stop og kom fra Aalborg. Han havde det ikke godt med det arbejde, som han udførte. Han fortalte ikke meget om det, men jeg ved, at det gik ham på, fortæller Jens Kristian, der aldrig selv har deltaget i en likvidering. Men jeg kender folk, der har været med. Og de har ikke brudt sig om det - overhovedet. Men tiden var forbandet, og der skete mange ting, fortæller han.

En tysker på loftet

Jens Kristian er stolt af den indsats, de danske modstandsfolk dengang ydede. Og han var gennem hele besættelsen aktiv som modstandsmand. Selv dengang vi blev tvunget til at have en tysker boende på kvistværelset, fortsatte vi vores arbejde. Det var vi nødt til, siger han kort og er egentlig på vej mod en anden historie, da vi lidt uhøfligt afbryder ham. Hvordan kan man fortsætte med en tysker i huset, vil vi vide. Jens Kristian smiler og ser hen på sin hustru Liv. Vi snød ham. Når vi pakkede de illegale blade ned, fortalte vi, at det var reklametryksager. Men selvfølgelig gjorde det tingene lidt mere besværligt. Vi blev også ved med at høre den engelske radio, og han var en slags gentleman. For selvom han kunne have meldt os for det, gjorde han det aldrig. Vi talte faktisk også med ham, og da han rejste, var han faktisk ikke længere så overbevist om, at regimet var så godt. Så på en eller anden måde nåede vi ind til ham, siger han. Og noget kunne tyde på, at Jens Kristian har ret. For 10 år efter krigen vendte tyskeren nemlig tilbage med sin familie for at hilse på Jens Kristian. En dag holdt hans bil foran vores hus. Han og familien havde kørt op til os i ét stræk. Og det blev faktisk en hyggelig dag, mindes Jens Kristian. Men hans møde med tyskerne forløb ikke altid så gnidningsfrit.

Dømt til døden

En dag under besættelsen blev han stoppet, mens han sammen med et par andre fra gruppen kørte i en lastbil. De var ude for at lede efter en container, som et af de engelske fly havde kastet ned natten forinden. Til alt held havde vi ikke fundet kassen endnu, og vi havde ingen sprængstoffer bag i lastbilen. Men jeg havde 10 falske legitimationskort i inderlommen, en amerikansk pistol i bukserne og et engelsk lommeværkløse, hvor på der stod adskillige radiokoder. Da svedte jeg godt nok. Og da tyskerne fandt pistolen, tog de os med, fortæller han. Undervejs i bilen med tyskerne fik Jens Kristian held med at smide de falske legitimationskort og lommeværkløset med koderne ud af vinduet - uden at nogen så det. De tyske soldater kørte Jens Kristian og hans to kammerater til Vingsted, som var blevet inddraget af tyskerne. I omkring to timer stod vi med panden mod en mur og geværløb i nakken, og vi ventede bare på at blive skudt. Det var ikke særligt sjovt, siger Jens Kristian, der på det tidspunkt kun havde overskud til at tænke på én ting. Bare de ramte rigtigt første gang. Det tænkte jeg igen og igen, husker han. Men pludselig blev det bestemt, at han og de to andre skulle køres til afhøring på Staldgården i Kolding. Vi fortalte ingenting. Jeg sagde, at mine kammerater ikke havde kendt noget til pistolen, og de blev så løsladt. Men Gestapo-chefen, der ledte afhøringen, dømte mig til døden for at være i besiddelse af en amerikansk pistol.

Mareridt i 40 år

Fra forhørslokalet blev Jens Kristian fulgt ned i domhuset, hvor han fik celle nummer to. Her skulle han sidde indtil henrettelsen. Men Jens Kristian var heldig. For hans fængsling og dødsdom blev afsagt blot få timer før, de tyske tropper kapitulerede. Den

femte maj klokken 8.00 blev jeg løsladt. Det var den største dag i mit liv. Udenfor domhuset stod Richard Andersen og tog imod mig. Det glemmer jeg aldrig. Endelig var vi frie - endelig kunne vi ånde lettet op. Jens Kristian bor stadig i Ågård. I selv samme hus som under besættelsen, og selvom det næsten er 56 år siden, at tyskerne forlod landet, og deres hærgen og ødelæggelse stoppede, tager han og hustruen Liv stadig rundt og lægger kranser ved de mange koncentrationslejre rundt omkring i Europa. De kan ikke glemme, og det er vigtigt for dem begge, at hele verden husker. Det må ikke forsvinde. Vi skal lære af det. En sådan forbrydelse mod et folk og en hel verden må ikke gå i glemmebogen, siger Jens Kristian, der i mere end fyrre år vågnede op hver nat på grund af mareridt om tyske tropper, indtil en hjerneblødning satte en stopper for den del af hans underbevidsthed. Jens Kristian og Liv har to børn, der begge er født efter befrielsen. Sønnen Finn er født den 9. april, datteren den 5. maj.

Fotos om Aagaardgruppen

Fotos i sort/hvid er rekonstruktioner optaget umiddelbart efter befrielsen i 1945. Fotos i farver har jeg taget under et besøg hos

Jens Kristian og Liv Jensen i marts 2001.

Aagaardgruppen fotograferet foran Jens Kristian Jensens hjem, Bramdrupvej 71, Aagaard

Modstandsgruppens natarbejde bestod i at skaffe faldskærmene af vejen og bringe containerne i sikkerhed inden daggry. Hver container vejede ca. 300 kg.

Her viser Jens Kristian Jensen den første faldskærm med holder til en container frem.

Containeren her var den første nedkastning, som Aagaardgruppen modtog fra England. Den indeholdt radioudstyr, så gruppen kunne rapportere til England og hjælpe piloterne til i nattens mulm og mørke at finde frem til det aftalte nedkastningssted. Som regel var nedkastningerne meget præcist udført og afveg maksimalt med 200 meter.

Mindesten for våbenedkastningerne

I 2004 - 60 året for den første nedkastning af våben til Aagaard-gruppen - blev der rejst en mindesten i Brakker ved Aagaard. Her kan du læse om mindestenen og den første modtagelse af våben fra England til modstandsbevægelsen.

Mindestenens tekst

SOF: LONDON KALDER

YRSA, BELLA, YRSA-BELLA OG ROGER

UNDER DISSE KODEORD MODTOG

ÅGÅRDGRUPPEN

VÅBEN FRA LUFTEN PÅ TO LOKALITETER I

ÅGÅRD - GRAVENS OMRÅDET I 1944 - 45

Tilblivelsen

Mindestenen blev afsløret den 17. september 2004 . En komite bestående af Iver Krogh, Jens Kristian Jensen, Kaj Blumensaadt, grev Ingolf, Claus Blumensaadt og Hans Helesø var initiativtagere til opstillingen. Sten og areal til placering af stenen i udkanten af Brakker Skov få hundrede meter fra den ene af modtagelsespladserne blev skænket af gårdejer Claus Blumensaadt.

Afsløring af mindesten

Ved afsløringen talte Iver Krogh og omtalte den afgørende betydning, som den danske modstandsbevægelse havde haft. Danmark blev regnet for en allieret nation og ikke en tysk vasalstat. Kaj Blumensaadt kom i sin tale ind på den spænding og det hårde arbejde som nedkastningerne bød på. Gruppen førte af gode grunde ikke lister over hvor meget de modtog fra England, men han skønnede, at det blev til mere end 350 karabiner og rifler med tilhørende ammunition. Desuden modtog man pistoler, revolvere,

stenguns, maskingeværer og over 100 håndgranater, mere end 100 kg. sprængstof og bazookaer. De modtagne våben blev fordelt til andre modstandsgrupper. De blev bl.a. brugt til sabotage af den jyske længdebane. Tyskerne skulle sinkes i at føre tropper fra Norge til Vestfronten, hvor tyskerne havde stærkt brug for dem mod de fremstormende allierede. Liv Jensen, Aagaard, reciterede sit hyldestdigt til Aagaard-gruppen, og arrangementet sluttede med, at man sang sidste vers af "Altid frejdig når du går".

Den første modtagelse af våben
Aagaard-gruppen fik kontakt til London til SOE (Special Operations Executive). Modstandsgruppen udarbejdede forslag til nedkastningsområder til godkendelse i London. To pladser blev godkendt: den ene på en mark mellem Phønixborg Skov og Brakker Skov, den anden på en mark mellem Vesterskov og Ammitsbøl Skov.

Hver nedkastningsplads fik et kodeord, og modstandsgruppen lyttede om aftenen til BBC's nyhedsudsendelse til Danmark. Sidst i udsendelse blev der givet kodeord til modstandsgrupperne. En aften blev der sendt hilsen til "Yrsa", og Aagaardgruppen vidste, at nu var det deres tur til at rykke ud. Modstandsfolkene tog ud til pladsen mellem Phønixborg Skov og Brakker Skov og ventede på det engelske fly. Ventetiden var lang, men så kom et firemotorers Lancaster fly brusende i lav højde, og mændene på jorden gav det aftalte signal med lommelygter. Der måtte flere overflyvninger til før lasten blev kastet: 12 containere hver hængende i en stor farvestrålende faldskærm.

Nu begyndte gruppens arbejde med at få containerne bragt i skjul i skoven og få faldskærmene bragt af vejen, inden tyskerne fik øje på dem. Det var ofte vanskeligt når skærme var landet i toppen af skovens høje træer. Containerne skulle så åbnes og indholdet pakkes om i

mere handy emballage til videre forsendelse. Det foregik pr. hestevogn i nærområdet og i lastvogn videre til byerne med stor fare for opdagelse. Tre medlemmer af gruppen blev faktisk taget af Gestapo (nazisternes hemmelige politi), men heldigvis var befrielsen så tæt på, at de slap fra det med livet i behold.

Kilde:

Jens Kristian Jensen, Aagaard og
Egtved Posten, 29. september 2004

Liv Jensen: Aagaardgruppen

Det stormer derute i den mørke nat,
De trækker i tøjet, de skal jo på vakt.
Og vinden den suser i treets top,
Mon det også denne aften vil gå dem godt.

De er nogle stykker i dette lag,
Det er noget, der skal nås, inden det bliver dag.
Deres tanker er spændte, hvordan vil det gå,
Og vil de det hele få samling på.

De sitter i hegnet op til en skog.
Og deres nerver er spændte i hver en knog.
De sidder der tause og søger litt ly.
Mens de venter på det engelske fly.

De hører de lyden, jo det er den.
De blinker med lykten, og flyet blinker igjen.
Så tager den en runde, for plassen er fundet.
Den kaster sin last som til faldskærme er bundet.

Et betagende syn for de menn på jorden,
Når de folder sig ut med et brag som torden.

Så røde som blod og så blå som blæk.
Men de raske menn fik dem hurtig væk.

De gjemte det væk i diker og grave, og dækket
forsvarligt med grene og blade.
Mens i tankerne de følger flyverne hjem,
og håber de kommer helskinnet frem.

Av følelser der kom på, var der mange,
De følte en fryd, men de var også bange.
Det var med livet som indsats at disse mand,
Fik våpene hjem for at hjælpe sit land.

Denne lille gruppe var kun en ut av mange,
For hvem uker, dage, selv minutter var lange.
Mange af dem fik aldrig freden opleve.
Men hadde de levet i dag, ville de ryste og bæve.

Det er ikke som helte, som helte de ønsker å stå,
Og ikke en position de ønsker å nå:
Det var for å hjelpe jer, som i dag roper op,
Og I kan tro, mange fikk at føle på deres kropp.

Tænk så mange år er gået siden da,
Og de gode danske siger i dag føj og ha-ha'.
Det er nok dem, som dengang var lunkne, der ikke bedre ved,
Men sier sådan for at dulme deres samvittighed.

Pilot Jack D. Hodges, USA

En eftermiddag i april 1945 var den 23-årige amerikanske pilot Jack D. Hodges på vej til England efter en rekognoscerings-flyvning over Tyskland.

Den amerikanske pilot blev forfulgt af 3 tyske fly, og over Øster Starup Nørremark blev han skudt ned. Han skød sig selv ud af flyet i faldskærm, men den hang fast i den ene vinge og ved nedslaget blev piloten slæbt bag efter flyet. Han blev så medtaget, at han døde kort tid efter nedskydningen.

De allieredes fly foretrak ruten op gennem Jylland for derefter at tage kurs mod England, når de var på højde med Limfjorden eller Skagen. Det var det sikreste. Aagaard-gruppens leder, Jens Kristian Jensen, sendte straks besked til England over sin radio. Royal Air Force sørgede for, at pilotens familie 1 time senere fik besked om den tragiske begivenhed. I BBC's udsendelse samme aften på dansk blev nedskydningen omtalt. Måske for bl.a. at vise tyskerne hvor hurtigt efterretninger om begivenheder i Danmark blev rapporteret til London.

Begravelsen fandt sted fra Øster Starup Kirke. Følget var

stort. Kirken var fyldt med folk fra nær og fjern, som ville vise den amerikanske pilot den sidste ære i taknemmelighed over den indsats, som bl.a. han havde gjort for bekæmpe nazismen.

Øster Starup Kirke

Gravsten rejst af egnens beboere